

FDI không chỉ là câu chuyện vốn, Việt Nam cần giá trị lan tỏa

06:14 25/10/2026

Trong mục tiêu duy trì tăng trưởng cao giai đoạn 2026-2030, Việt Nam tiếp tục cần huy động lượng vốn đầu tư rất lớn, trong đó FDI là một nguồn lực quan trọng. Tuy nhiên, cùng với yêu cầu thu hút vốn, bài toán đặt ra ngày càng rõ hơn về chất lượng dòng vốn, khả năng chuyển giao công nghệ và mức độ kết nối giữa doanh nghiệp FDI với khu vực kinh tế trong nước.

Không thể thiếu FDI, nhưng phải nâng chất lượng dòng vốn

Phát biểu tại phiên thảo luận về dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Đầu tư ngày 24/10, Bộ trưởng Bộ Tài chính Ngô Văn Tuấn cho biết, để thực hiện mục tiêu tăng trưởng 2 con số, tổng vốn đầu tư toàn xã hội cần tương đương khoảng 40% GDP. Nhu cầu vốn cho giai đoạn 2026-2030 được dự báo tăng 2,67 lần so với giai đoạn 2021-2025.

Trong bối cảnh đó, nguồn vốn FDI tiếp tục giữ vai trò quan trọng. Việt Nam đặt mục tiêu thu hút tối thiểu 30 tỷ USD vốn FDI giải ngân trong năm nay. Đến hết tháng 9, vốn FDI thực hiện đã đạt khoảng 21 tỷ USD.

Theo Bộ trưởng Ngô Văn Tuấn, với nhu cầu vốn ngày càng lớn, Việt Nam khó có thể đạt mục tiêu tăng trưởng cao nếu không huy động nguồn lực từ khu vực FDI. Vai trò của khu vực này cũng thể hiện rõ trong hoạt động thương mại khi hiện đóng góp khoảng 82% tổng kim ngạch xuất nhập khẩu của Việt Nam.

Dòng vốn FDI được kỳ vọng không chỉ bổ sung nguồn lực cho tăng trưởng mà còn tạo động lực chuyển giao công nghệ và nâng năng lực doanh nghiệp Việt Nam.

Tuy nhiên, quy mô vốn không phải là yếu tố duy nhất quyết định hiệu quả của FDI. Theo Bộ trưởng, vấn đề quan trọng hơn là làm thế nào để dòng vốn này tạo ra giá trị gia tăng lớn hơn cho nền kinh tế và giúp doanh nghiệp Việt Nam tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị toàn cầu.

Đây cũng là thách thức đáng chú ý khi Việt Nam đang muốn thu hút các dự án công nghệ cao, đặc biệt trong lĩnh vực điện tử và bán dẫn. Việc tham gia vào những ngành này đòi hỏi hệ sinh thái doanh nghiệp, nhân lực và năng lực công nghệ đủ mạnh.

Bộ trưởng dẫn thực tế trong quá trình làm việc với Samsung, doanh nghiệp này đã tìm kiếm và thúc đẩy liên kết với các doanh nghiệp Việt Nam nhưng chưa phải lúc nào cũng tìm được đối tác đáp ứng yêu cầu. Điều này cho thấy khả năng hấp thụ công nghệ và kết nối với khu vực FDI vẫn là điểm cần cải thiện.

Với ngành bán dẫn, Việt Nam hiện có cơ hội tham gia một số công đoạn như đóng gói và kiểm thử chip tiên tiến. Tuy nhiên, để nâng vị trí trong chuỗi giá trị, Việt Nam cần từng bước chuyển từ gia công sang làm chủ công nghệ, đồng thời phát triển công nghiệp hỗ trợ và nâng năng lực của doanh nghiệp nội địa.

Thay đổi cách hỗ trợ để cạnh tranh thu hút FDI

Tính đến tháng 8, Việt Nam có khoảng 47.796 dự án FDI còn hoạt động với tổng vốn đăng ký khoảng 561,6 tỷ USD. Đây là nguồn lực lớn đã và đang đóng góp

vào tăng trưởng, xuất khẩu và việc làm.

Tuy nhiên, cạnh tranh thu hút FDI giữa các quốc gia ngày càng gay gắt. Đặc biệt, trong lĩnh vực công nghệ cao, các tập đoàn quốc tế có nhiều lựa chọn về địa điểm đầu tư và thường đặt ra yêu cầu cao về hạ tầng, nhân lực, hệ sinh thái cung ứng cũng như cơ chế hỗ trợ.

Trong khi đó, việc áp dụng thuế tối thiểu toàn cầu đang làm thay đổi hiệu quả của các chính sách ưu đãi thuế truyền thống. Theo Bộ trưởng Ngô Văn Tuấn, phần thuế được giảm tại Việt Nam có thể phải nộp bổ sung tại quốc gia nơi doanh nghiệp đặt trụ sở, khiến công cụ ưu đãi thuế không còn phát huy tác dụng như trước.

Vì vậy, chính sách thu hút đầu tư cần chuyển mạnh sang các hình thức hỗ trợ trực tiếp, có mục tiêu và gắn với những lĩnh vực Việt Nam ưu tiên phát triển. Định hướng hình thành Quỹ đầu tư quốc gia cũng được đặt ra nhằm tạo thêm công cụ hỗ trợ các dự án chiến lược.

Theo hướng này, hỗ trợ FDI không chỉ nhằm thu hút thêm vốn mà cần gắn với những kết quả cụ thể như tăng liên kết với doanh nghiệp trong nước, thúc đẩy nghiên cứu và phát triển, đào tạo nhân lực, chuyển giao công nghệ và nâng tỷ lệ giá trị tạo ra tại Việt Nam.

Đây cũng là tinh thần được đặt ra trong việc sửa đổi Luật Đầu tư nhằm thể chế hóa Nghị quyết số 10-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài.

Trong giai đoạn phát triển mới, câu hỏi đối với FDI vì thế không chỉ là thu hút được bao nhiêu tỷ USD. Quan trọng hơn là dòng vốn đó tạo ra bao nhiêu giá trị cho nền kinh tế, giúp doanh nghiệp Việt Nam nâng năng lực đến đâu và có thể tạo ra những mắt xích nào mới trong chuỗi giá trị toàn cầu.

Minh Thành (t/h)